

Asia: VN/28833/2023

Luonnos hallituksen esitykseksi ulkomaalaislain muuttamisesta (kansainvälinen suojele)

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Lausunto ulkomaalaislain muutosehdotuksista

Sur place -peruste ja vakaumuksen muutos

PETRA31 vastustaa ulkomaalaislain muuttamista siten, että vakaumuksen muutosta, esimerkiksi kristityksi kääntymistä, ei tunnusteta sur place -perusteeksi turvapaikkahakemuksessa. Uskonnon tai vakaumuksen vaihtaminen on keskeinen ihmisoikeus, joka takaa yksilön vapauden harjoittaa uutta vakaumustaan ilman vainoa. On tärkeää huomioida, että vakaumuksen muutos voi olla pitkä prosessi, joka konkretisoituu vasta turvallisessa ja demokraattisessa ympäristössä.

Lakimuutoksen esitetty linjaus asettaisi kristityksi kääntyneet eriarvoiseen asemaan muiden vainoa kokeneiden ryhmien kanssa.

Suomessa sur place -periaatteen soveltaminen perustuu EU:n määritelmä- ja menettelydirektiiveihin sekä Maahanmuuttoviraston käytäntöihin. Turvapaikan myöntämisen perusteena oleva vakaumuksen muutos edellyttää yksilöllistä arviointia, jossa otetaan huomioon hakijan uskottavuus, vainon riski ja lähtömaan tilanne. Tällä hetkellä kuitenkin päätöksiä tekevät tahot, kuten Maahanmuuttovirasto ja hallinto-oikeudet, eivät aina ymmärrä riittävästi kristillistä uskoa tai siihen liittyvää vainoa. Tämän vuoksi asiantuntijoiden kuuleminen olisi tärkeää päätöksenteon parantamiseksi. Nykytilanteessa asiantuntijalausuntoja sivuutetaan puolueellisina, mikä heikentää oikeudenmukaista arviointia.

Lisäksi lakiehdotus kasvattaa hakijan vastuuta: hakijan on pystyttävä vakuuttavasti perustelemaan, miksi vaino tai vakava haitta kohdistuu häneen nimenomaan sur place -tilanteessa. Tämä lisää hakijoiden taakkaa ja vaikeuttaa oikeuden toteutumista.

Puhuttelupöytäkirjan tarkastamisen rajoittaminen

Esitetty muutos, jossa puhuttelupöytäkirjaa ei enää systemaattisesti tarkastettaisi turvapaikkapuhuttelussa, heikentäisi merkittävästi turvapaikanhakijoiden oikeusturvaa. Pöytäkirjan tarkastusvaiheessa on usein korjattu olennaisia virheitä, jotka ovat voineet vaikuttaa käsittelyn lopputulokseen. Oikeudenmukaisen menettelyn takaamiseksi menettelyjen on oltava avoimia ja yhdenmukaisia.

Karkottamispäätösten täytäntöönpanokelpoisuuden muutokset

Lakiehdotus, joka nopeuttaisi karkottamispäätösten täytäntöönpanokelpoisuutta, vaikeuttaisi hakijoiden oikeusturvan toteutumista. Lyhyempi määräaika vaikeuttaisi avustajan saamista ja mahdollisuuksia hakea oikeusapua. Tämä voi johtaa siihen, että oikeusprosessit jäävät kesken tai turvapaikanhakija ei saa oikeutettua käsittelyä tilanteessaan.

Matkustusasiakirjojen käyttörajoitukset

Ehdotetut rajoitukset kansainvälistä suojelua saavien matkustusasiakirjoihin voivat olla perusteltuja kansainvälisen suojelun väärinkäytön estämiseksi. Kuitenkin rajoitusten on oltava tarkkaan määriteltyjä, oikeasuhteisia ja linjassa kansainvälisten sopimusten kanssa. Muutoin ne voivat tarpeettomasti rajoittaa yksilöiden liikkumisvapautta tai estää heidän oikeuttaan perhe-elämään tai muihin perusoikeuksiin.

Johtopäätös

Lakimuutosten tulee täyttää oikeusvaltioperiaatteen keskeiset vaatimukset, kuten avoimuus, oikeudenmukaisuus ja yksilön oikeuksien suojaaminen. Sur place -periaatteen soveltamisen kaventaminen, puhuttelupöytäkirjan tarkastuksen rajoittaminen ja karkottamispäätösten täytäntöönpanon nopeuttaminen ovat vakavia uhkia turvapaikanhakijoiden oikeusturvalle. Näiden ehdotusten vaikutukset tulee arvioida huolellisesti, jotta ne eivät johda oikeuden loukkaamiseen tai ihmisarvoa alentaviin tilanteisiin.

PETRA31 osuuskunta on asiantuntijaverkosto, jonka erityisalaa on kristittyjen turvapaikanhakijoiden kohtaamat haasteet viranomaiskäsittelyssä

Puheenjohtaja Kaisa Huhtala

Kaisa.huhtala@evl.fi

+358400309810

Keskitalo Timo
PETRA31